

her i Salen at ville tale for Noget, der paa en vis Maade kunde siges at være i skjærpændende Retning, og som ikke i Landsthinget er gaaet igennem; men, som sagt, jeg gjør det alligevel, fordi jeg anseer det for en Samvittigheds Sag. Jeg kan herom fatte mig i Korthed. Hvis der her fandt solidarisk Ansvarlighed Sted imellem flere, saaledes som for en stor Deel er Tilfældet efter Forordningen af 27de Septbr. 1799, ja da stillede Sagen sig anderledes; da vilde Staten saa godt som altid kunne have en i Virkeligheden lovgift Mand, hvem Ansvarret kunde paahvile. Men dette er efter Forslaget ikke Tilfældet; thi ifølge dette Forslag, der forsaavidt i det Væsentlige stemmer med det tidligere Forslag og med Regerings-Udkastet, er det tværtimod Principet, at kun Een kan drages til Ansvar for et lovstridigt Skrifts Indhold. En Person kan altsaa ikke blot træde i Stedet for en Anden som Forfatter, men han kan ogsaa som Udgiver træde i Forfatterens Sted og saa videre efter den opstillede Rækkefølge. Hvis man nu indskrænkede sig til at fordre 15 Aars Alderen, hvad vilde da kunne skee, og hvad kunde ventes slundom at ville skee, maaskee netop i saadanne Tilfælde, hvor Ansvarret kunde være betydeligt, og hvor det var af størst Bigtighed at kunne ramme den egentlige Skyldige. Man kunde da stille et Barn frem, en Dreng paa 15 Aar, og sige: see her er den rette Paagældende. Man svare ikke, at det i de fleste Tilfælde nok vilde lykkes ved anstillet Undersøgelse at drage den egentlige Gjæmmelsmand frem; netop denne Indvending passer her slet ikke; thi, er Lovgivningen fyldestgjort derved, at en Forfatter eller Udgiver, som har opnaaet det 15de Aar, er navngiven paa Skriftet, saa har inkvistorisk Undersøgelse her Intet at gjøre. Den, der havde stillet en saadan ung Person i sit Sted, var i sin gode Ret, han havde kun ført sig Lovgivningen til Nytte efter de Grundsatninger, den selv havde opstillet. Men nu er det dog aabenbart, at det vilde være lidet fyldestgjørende, ja man kunde sige, lidet anstændigt, at Forfølgning for et lovstridigt Skrift skulde rettes mod et Barn. At en saa ung Person stillede frem som den, Ansvarret skulde paahvile, vilde ikke blot letteligen medføre, at Domstolene, og ganske fortrinsviis en

Jury, vilde blive utilboielig til at udtale et „Skyldig“, og at Lovgivningen vilde blive anvendt med Slaphed; men det vilde i og for sig være et næsten forargeligt Skue, at see en Person paa 15 Aar, som dertil kun var Syndebuk for en Anden, tiltalt under en Sag, hvorefter under det gjaldt om Landsforviisning, Statsfængsel eller anden haard Fængselsstraf. Det er og iøinefaldende, at der netop i de her omhandlede Forholds Natur er en særegen Anledning til at bestemme en noget modnere Alder som den Tidsgrændse, fra hvilken Ansvarligheden indtræder. Valget af det 18de Aar er derhos ikke uden Analogie i vor Lovgivning, navnlig forsaavidt den personlige Myndighedsalder i Almindelighed indtræder med dette Aar, og har ligeledes i fremmede Love Exempel for sig, hvorved jeg blot skal henvise til den norske Straffelov af 1842. Jeg kan ikke skjønne andet, end at der er meget vægtige Grunde for i denne Henseende at vende tilbage til Regeringens Udkast. Hvis ingen særskilt Aldersgrændse opgives i Loven, turde det end ikke være aldeles afgjort, at man ubetinget skal blive staaende ved det 15de Aar. Det kunde da være et Spørgsmaal, om man ikke endog maatte gaae ned til 10 Aars Alderen, saa at en Dreng mellem 10 og 11 Aar kunde stilles frem som ansvarlig Forfatter eller Udgiver. Enhver, der kender vor criminelle Lovgivning, vil vide, at denne Lov ikke er ganske uberettiget. Jeg vil forøvrigt ikke gaae nærmere ind herpaa; selv om man ikke gaaer dybere ned end til 15 Aars Alderen, synes mig den anstillede Betragtning at være stærk nok. Man vil maaskee indvende, at alt dette dog intet kan gjælde, fordi det er uforeneligt med Grundloven, og hvis saa var, da maatte man derfor bøie sig. Men jeg tør paastaae, at denne Indvending beroder paa en reen Misforstaaelse af Grundloven, hvilket jaare let kan gjøres klart. Det siges i Grundlovens § 91, at Enhver er berettiget til ved Trykken at offentliggjøre sine Tanker, dog under Ansvar for Domstolene. Der staaer vel „Enhver“; men det vil ogsaa af Enhver erkjendes, at dette Udtryk nødvendigviis maa tages med visse Indskrænkninger, navnlig i Henshold til den gjældende Lovgivnings Bestemmelser om Lovalderen, og ligesom det er vist, at Lovgivningen